Arbetsplan HT26 – VT27

LEMLANDS KOMMUN
DAGHEMMET GULLVIVAN

Innehåll

Inledning 2

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund 3

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret 3

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster 4

2.1 Barnantal och avdelningar 4

2.2 Ledning och personal 5

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider 6

3 Jämlikhet och jämställdhet 7

4 Hållbar utveckling 8

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande 9

6 Välbefinnande 10

7 Leken 11

8 Arbetssätt och lärmiljöer 12

8.1 Mångsidiga arbetssätt 12

8.2 Lärmiljö 13

8.3 Språkutvecklande arbetssätt 14

8.4 Pedagogisk dokumentation och planering 15

8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens 16

9 Omsorg, kost och vila 16

9.1 Omsorg 17

9.2 Kost 18

9.3 Vila 18

10 Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen 19

11 Förundervisningen 20

12 Stöd för utveckling och lärande 22

12.1 Allmänpedagogiskt stöd 22

12.2 Specialbarnomsorg 23

13 Samarbete med vårdnadshavare 25

14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen 26

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten 26

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning 27

Inledning

I enlighet 2 § del II i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola ska varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem göra upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten genomförs. I arbetsplanen ska beskrivas hur verksamheten genomför barnomsorgens målsättning, enheten ska precisera och tydliggöra de metoder enheten använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen och läroplanen. Daghemsföreståndaren ansvarar över att arbetsplanen sammanställs i samråd med personalen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen och *sändas till Landskapsregeringen för kännedom i samband med att verksamhetsåret inleds.*

Arbetsplanen ska fungera som ett komplement till läroplanen för att tydliggöra och konkretisera hur enheten arbetar och vilka rutiner som finns gällande de övergripande gentemot dem som kanske inte tar/tagit del av läroplanen för barnomsorgen. Med tanke på

Daghemmets grundläggande värden ligger i linje med de värden som presenteras i FN Barnkonvention om barns rättigheter, landskapslagen om barnomsorg och grundskola samt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Värdegrunden syftar till:

- *Att barnets bästa ska komma i första hand.*
- *Att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd.*
- *Att barnets åsikter ska beaktas.*
- *Att barnet ska behandlas likvärdigt.*
- *Att barnet inte får diskrimineras.*

Temat för verksamhetsåret 2026–2027: RO I RÖRELSE

Värdegrunden på Daghemmet Gullvivan:

Vi bemöter barnen på respektfullt sätt, barnen blir sedda och hörda som individer. Barnen ska kunna känna sig trygga och våga vara sig själva. Barnen ska få vistas i en lättillgänglig och inspirerande, trygg miljö.

Alla i daghemmet:

- Gemensamma trivselregler som utformas av barnen på respektive avdelning; dessa synliggörs i det vardagliga arbetet samt förankras hos vårdnadshavare.

detta är mallen för arbetsplan u*tarbetad med utdrag ur läroplanen vid varje kapitel.*

Det viktiga i arbetsplanen är dock att på ett konkret sätt beskriva HUR man på enheten arbetar inom de olika områden som beskrivs så att läsaren får en uppfattning om hur verksamheten bedrivs.

1 Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna.

Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

Gullvivans verksamhet fokuserar på att stärka kompisrelationer och förebygga mobbning samt förstärka delaktigheten mellan hemmet och daghemmet.

Personalen strävar efter att bemöta barnen på respektfullt sätt, barnen blir sedda och hörda som individer. Barnen ska kunna känna sig trygga och våga vara sig själva. Barnen ska få vistas i en lättillgänglig och inspirerande, trygg miljö.

Värdegrundsarbetet i praktiken: Barnen deltar aktivt i planering av verksamheten

FHille- materialet. Syftet är att stärka barns självkänsla och ge förutsättningar att lära sig samspel både med andra barn och vuxna.

1.1 Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex.. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

Gemensamt mål för barnomsorgen i Lemland 2026-2027

Syftet är att skapa en trygg, respektfull och inkluderande barnomsorg där alla barn ges likvärdiga möjligheter att utvecklas inom daghemmen i Lemland och Lumparland. Genom ett stärkt samarbete mellan enheterna, ett medvetet reflekterande arbetssätt samt närvarande pedagoger skapas förutsättningar för att främja barns lärande, delaktighet och välbefinnande.

Mål:

Samarbete och reflekterande arbetssätt

Fortsätta samarbetet mellan enheterna genom ett reflekterande arbetssätt som utvecklas genom kollegialt lärande.

Närvarande pedagoger

Närvarande pedagoger i barngruppen ska öka genom att arbetssätt och rutiner utvecklas för att stärka pedagogernas aktiva deltagande.

Digitala verktyg

Användningen av digitala verktyg i verksamheten ska utvecklas för att stödja barns lärande och utveckling i enlighet med den digitala lärstigen (IKT strategi för barnomsorgen på Åland).

2 Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

2.1 Barnantal och avdelningar

- Humlan — Plats för 16 barn i åldern 2-3
- Sländan — Plats för 21 barn i åldern 4-6

2.2 Ledning och personal

Lemlands kommuns barnomsorgsledare: Maria Hellström maria.hellstrom@lemland.ax +35818349445

Daghemsföreståndare: Anu-Riikka Eriksson, anu-riikka.eriksson@lemland.ax +358 457 3451728

Humlan: Tel: +358 40 8337430

1 lärare i barnomsorg

2 barnskötare

Sländan: Tel: +358 457 3450580

1 lärare i barnomsorg

1 lärare i förundervisning

2 barnskötare

1 assistent i barngrupp

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

Verksamhetsårets kalendarium:

Höst	Vinter	Vår	Sommar
Augusti: Uppstart av nytt verksamhetsår September: Vårdnadshavarmöte Fotografering KTI Oktober: FN-dagen Utrymningsövning Halloween	November: Farsdag Barnkonventionens dag December: Lucia Ljusfest Julfirande på avdelningar	Februari: KTI Vändagen Mars/April: Överföringssamtal Rocka sockorna Begreppsförståelse för 5-åringar Påskfirande April/maj Skolbesök Morsdag Vårfest	Juni: Midsommarfirande Juli: Sommardaghem: veckorna 27-31

Planeringsdagar för personalen hålls två gånger per termin.

Utvecklingssamtal sker löpande under året.

Specialläraren i barnomsorg ansvarar för KTI och landskapsregeringens kartläggning av begreppsförståelse för femåringar.

Hålltider för den dagliga verksamheten:

07.00-08.00	Öppning på Humlan – Frukost mellan 7.15-8.00
08.00-09.30	Lek, fruktstund
09.30-11.00	Samling med olika fokusområden: jag, matematik, språk, värdegrund, omvärld etc. Utflykt – tema-arbete-rörelse. Lek i pedagogisk miljö – Ledda aktiviteter – Utevistelse
11.00-11.45	Lunch
11.45-14.00	Vila/lek
	Lek i pedagogisk miljö – Ledda aktiviteter – Utevistelse
14.00-14.30	Mellanmål
14.30	Pedagogisk verksamhet och lek inne och ute
17.00	Stängning

3 Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person.

Skyldighet att främja jämställdhet och förebygga diskriminering på grund av könsidentitet eller könsuttryck stadgas sedan tidigare i jämställdhetslagen (FFS 1986/609) som tillämpas på Åland genom landskapslag (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män. Från 1.6.2023 omfattas även barnomsorgen. Den 1.1.2023 har landskapslag (2022:43) om tillämpning av diskrimineringslagen trätt i kraft på Åland. Generellt gäller att planmässigt arbete för att främja likabehandling och jämställdhet ska göras i relation till situationen och behoven på varje enskilt verksamhetsställe. Vidare ska barnen och deras vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörda kring de främjande åtgärder som föreslås vidtas. Det är utbildningsanordnaren som ska se till att varje läroanstalt eller verksamhetsställe har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Detsamma gäller plan för jämställdhetsfrämjande åtgärder.

Daghemmen på Åland har utarbetat en gemensam plan för jämställdhet och likabehandling för barnomsorgen på Södra Åland (länk)

Lemlands kommun och varje enskilt daghem utarbetar ett verktyg för uppföljning av arbetet med jämställdhet och likabehandling.

- *Alla barn ska ges likvärdiga möjligheter*
- *Vuxna förebilder*
- *Tillgänglig och anpassad miljö*
- *Självbestämmelse och aktivt arbete med genusfrågor*
- *Barns rättigheter och lika värde*
- *Vi ser varje enskild individ*
- *Vi använder material som Stopp min kropp, barnrättskonventionen samt djuren på Djuris.*

Planerna för likabehandling och främjande av jämställdhet kan upprättas separat, tillsammans, eller införlivas i någon annan plan som finns vid läroanstalten eller verksamhetsstället. För jämställdhetsplaner gäller att de ska göras upp årligen eller högst tre år i sänder. För likabehandlingsplaner stipuleras inga formella tidsangivelser i lag, men eftersom planerna är att betrakta som verktyg i arbetet att främja jämställdhet och likabehandling är det rimligt att de följer liknande cykler. Arbetet med planerna ska på påbörjas inom 1.6.2023.

4 Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbara levnadsvanor.

Rutiner och planering för arbetet med hållbar utveckling:

Innehållet i verksamheten ska genomsyras av ett långsiktigt hållbarhetstänkt. Vilket innebär att alla som arbetar inom barnomsorgen arbetar aktivt för att skapa förutsättningar för goda levnadsvanor och demokratiska värderingar.

Rutiner, planering och arbete med hållbarhet i barngrupp:

-Miljön anpassad utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

-Pyssel med återvunnet material.

-Barn delaktiga i odling, skörd och kompostering.

-Uppmuntra barnen till konsekvenstänk.

-Synliggöra positivt språkbruk och positivt tänkande.

-Barn delaktiga i återvinningsprocessen.

-Implementera ett hållbarhetstänk.

-Uppmuntra barnen till att hushålla med resurser.

5 Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetssätt och strukturer som främjar delaktighet.

Metoder, strukturer och arbetssätt som utvecklats och används för att främja barns delaktighet och inflytande:

1. Delaktighet och inflytande i praktiken:

- *Planering, genomförande och utvärdering/reflektion utifrån barnperspektiv.*
- *Delaktiga i val av aktivitet.*
- *Önskemål om inköp/material.*
- *Barns delaktighet och påverkansmöjlighet är stor i den pedagogiska miljön.*
- *I det vardagliga arbetet tas hänsyn till barns möjlighet att påverka/välja bort, komma till tals och bli hörda och sedda.*
- *Samlingar utifrån barnens intressen eller behov.*
- *Aktivt deltagande i reflektion/utvärdering.*
- *Barnen ges möjlighet att vara delaktiga i samtal kring sina lärloggar.*
- *Alla barn ska känna sig sedda och hörda i en respektfull och positiv atmosfär där såväl barn som personal inväntar sitt talutrymme.*
- *Vi håller återkommande samtal där vi fångar upp barnens tankar och intressen.*
- *De yngsta barnens intressen fångar vi upp genom leken och de val de gör.*
- *Barnen är delaktiga i att formulera regler.*
- *Personalen handleder och stöttar barnen i ansvarstänk.*
- *Aktiviteter utgår från barnens intressen eller behov.*

6 Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodoses. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.

Barnomsorgen ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna.

Välbefinnandeplanen är gemensam för hela SÅUD och färdigställdes i januari 2024.

Välbefinnande börjar redan under inskolning då en trygg första kontakt är viktigt. Barnet har möjlighet att knyta an till närvarande vuxna.

Utformande av miljön; lugna rum, rum som lockar till lek och utforskande och varierat material.

Vi fokuserar på att alla barn och all personal känner sig trygga tillsammans.

Vi använder oss av material som bygger på vetenskaplig grund såsom exempelvis ”See the good ” (positiv psykologi), barnkonventionen mm.

Välbefinnande genomsyrar vårt värdegrundsarbete.

Miljön anpassas utifrån barnens behov. Vi arbetar med att stärka barnens resiliens det vill säga skapa verktyg för att tillsammans hantera förändringar och motgångar.

Mångsidig pedagogisk verksamhet innehållande bland annat; utevistelse, skogsutflykter samt rörelseaktiviteter.

7 Leken

Leken har ett egenvärde inom barnomsorgen och goda lekmöjligheter är en del av barnomsorgens målsättning. Lekens betydelse för barnets välbefinnande, utveckling och lärande ska beaktas i all planering av verksamheten. Leken har fysisk, psykologisk, pedagogisk och social betydelse för barnets utveckling. Personalens rutiner och uppsikt är avgörande för att skapa utomhusområden och lekmiljöer där barnet känner sig tryggt.

-Leken är alltid i fokus i vår verksamhet. Leken är ett av barnens främsta verktyg för inlärning och bearbetning.

-Personalen ansvarar för att skapa förutsättningar för en tillgänglig och inspirerande lärmiljö.

Personalen är närvarande i barnens lek och har då möjlighet att observera och reflektera över barnens lek och samspel. *Vår roll är att skapa förutsättningar, motivera, inspirera, initiera, inkludera och utmana för lek och lärande utifrån barns intresse och behov såväl inomhus som utomhus*.

-Personalen introducerar lekar och spel för barnen så att barn lär sig lekarna och reglerna vilket bidrar till att de kan leka och spela självständigt.

Planering av leken; hur skapas tid och möjlighet till lek:

-Utrymmen utvärderas kontinuerligt; vad är barns intresse, att alla fem lärområden blir tillgodosedda.

-Skapa rum i rummen, miljön anpassad och materialet är tillgängligt. Utvärderar, utvecklar och omstrukturerar vid behov.

-I vårt verksamhetsschema finns tid för den fria leken.

8 Arbetssätt och lärmiljöer

Läroplanen har utarbetats utifrån en pedagogisk grundsyn där barnet har en aktiv roll. I barnomsorgen ska finnas sådana lärmiljöer där barnet ges möjlighet att själva göra aktiva val och barnets egna idéer kan tas tillvara. Personalen ska använda sig av varierande metoder och arbetssätt för att stöda barnets personliga växande, utveckling och lärande. Verksamheten fokuserar på att stärka det positiva, ta tillvara barnens styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. Pedagogisk dokumentation och planering hör ihop med ett utforskande arbetssätt som bygger på ett gemensamt experimenterande och undersökande som inkluderar både barn och personal. Ett språkutvecklande arbetssätt gynnar alla barn och deras språkutveckling, trots att det är särskilt viktigt för ett barn med utmaningar inom språkområdet eller de barnen med annat modersmål än svenska.

8.1 Mångsidiga arbetssätt

Ett barn lär med alla sinnen och därför är det viktigt att lärandet i barnomsorgen sker genom att barnet ges möjlighet att bearbeta på flera olika sätt, att lärandet bygger på dialog och relationer, liksom att barnet är medskapare i de verksamheter och miljöer som de tillhör. Verksamheterna bör därför präglas av variation och bidra till barnets möjligheter att skapa kunskap på många, olika sätt.

Mångsidigt arbetssätt:

-De fem lärområdena används som underlag i planering av arbete kopplat till de olika sinnena. Barnen erbjuds: skapande i dess olika former med olika metoder och material, samling med olika fokusområden, teman, värdegrund genom berättande, sång, drama och spel.

-Utevistelse sker dagligen, skogsbesök, promenader, rörelse, motorik samt organiserade rörelseaktiviteter (hinderbana, grupplekar). Fin och grovmotorik.

-Gemensam planerad verksamhet, inkluderad sagostund och mångsidig presentation av sagor. Barnen har möjlighet att aktivt delta och samlas för gemensamma diskussioner och reflektioner etc.

Digitala verktyg används som ett komplement till det analoga.

8.2 Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna.

Utveckla lärmiljöerna:

-Miljön på avdelningen är i ständig utveckling utifrån de fem lärområdena. Barnen erbjuds rum i rummet – stora rummet är fördelat till små lekhörnor som har olika utvecklingsfokus; såsom läshörna med böcker, bokstäver med mera för språk och kommunikation. Barns behov och intresse diskuteras och utvärderas kontinuerligt. Varierande miljö utifrån barns intresse och mognad. Vi vill inspirera till lek, utforskande, skapande och läsande.

-Lärmiljöerna inom- och utomhus byggs utifrån barnens intresse, nyfikenhet och aktuellt tema. Miljöerna ska vara inspirerande och föränderliga.

-Besök på bibliotek och sporthall i närområdet.

-Hela daghemmet arbetar för att skapa en trygg och säker miljö för barnen.

-Lekstationsarbete.

-Utemiljö.

8.3 Språkutvecklande arbetssätt

Småbarnsåren är avgörande för språkutvecklingen och därför är ett språkutvecklande arbetssätt en av grundstenarna i barnomsorgens verksamhet. Genom att fokusera på barnets språkutveckling kan barnomsorgen bidra till att stärka deras självförtroende, trygghet, inkludering och flerspråkighet, såväl som litteracitet och kreativitet. Att stimulera barnets språkliga medvetenhet och språkutveckling är två viktiga delar i det språkutvecklande arbetssättet i barnomsorgen. Tidiga insatser på att utveckla barnets språkliga medvetenhet genom fonologiska övningar som genomförs på ett systematisk, strukturerat och kontinuerligt sätt ger en god grund för barnets fortsatta utveckling mot litteracitet.

Språklig medvetenhet och språkutveckling:

Personalen läser dagligen och uppmuntrar barnen till samtal.

Språket stimuleras och nya begrepp lärs in genom att personalen aktivt benämner allt skeende i daghemmets rutiner och aktiviteter inom verksamheten.

Arbetsmaterialet Före Bornholmsmodellen som innehåller material för rim och ramsor, sånger, berättande, flanosagor/ritsagor.

Vuxenledda aktiviteter där bokstäver ingår.

Bildstöd och tecken som stöd används vid aktiviteter och för rutiner för att skapa tydlig och förutsägbar verksamhet.

Besök till bibliotek.

Vi erbjuder språkstimulerande läsmiljöer.

Böcker finns alltid tillgängliga i lärmiljöerna.

8.4 Pedagogisk dokumentation och planering

Pedagogisk dokumentation är ett arbetssätt för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla barnomsorgens verksamhet. Den information och förståelse som dokumentationen bidrar till ska användas till exempel för att arbetssätten, lärmiljöerna, verksamhetens mål, metoderna och innehållet kontinuerligt ska kunna anpassas enligt barnens intressen och behov.

För att kunna följa varje barns utveckling och lärande behöver det finnas dokumentation för alla barn i daghemsverksamhet inom barnomsorgen och dokumentationen behöver analyseras utifrån vilka möjligheter det enskilda barnet får för att kunna utvecklas och lära. När dokumentationen sker kontinuerligt och systematiskt är det möjligt att följa och analysera hur verksamheten stimulerar och utmanar barnet i deras utveckling och lärande. Det är först när varje barns möjligheter till utveckling synliggörs som det går att utvärdera hur man i verksamheten arbetar mot målen i läroplanen. Barnet själv skall kunna gå tillbaka och se över sin lärandeprocess, hen behöver själva få se att hen lärt sig och utvecklats.

Rutiner och arbetssätt i den pedagogiska dokumentationen:

-Planera- genomföra- observera/reflektera- dokumentera - utvärdera -nya mål.

-Varje avdelning har regelbunden avdelningsplanering.

-Underlag för dokumentation sker från de fem lärområdena. Varje barn har sin individuella pärm. Minst varje månad samlas material in tillsammans med barnet. Utgångspunkten är barnets utveckling.

-Dokumentation genom alster på väggen där barns skapande och lärande visas genom text, bilder och teckningar. Personalen observerar, reflekterar och dokumenterar.

8.5 Digitala arbetssätt och digital kompetens

Betydelsen av digitala färdigheter i samhället ökar och personalen inom barnomsorgen behöver förhålla sig till detta. En av barnomsorgens uppgifter är att främja jämlikheten i utbildningen och det är därför viktigt att varje barn får tillräckliga digitala färdigheter för framtiden. Digitala färdigheter är också i sig ett betydande verktyg för lärande. För att möjliggör kvalitativ inlärning

i digitala miljöer behövs utöver digitala verktyg och behövs också digitalpedagogiskt kunniga lärare i kombination med högklassiga digitala tjänster. Vilka digitala färdigheter som behövs, den digitala kompetensen, förändras över tid i takt med att samhället, tekniken och olika digitala tjänster förändras. Det varierar också med barnets ålder. Digitala arbetssätt och digitala verktyg ska användas på ett medvetet sätt som gynnas barns lärande.

2025 utformade Landskapsregeringen i samarbete med representanter från skolan och daghem en digital lärstig. Lärstigen ska vara vägledande för arbetet med digitala verktyg inom barnomsorgen och skolan, samt visar hur och vad man kan arbeta inom olika åldrar.

Lärstigens fem områden:

- *Information och datakunnighet*
- *Kommunikation och samarbete*
- *Skapa digitalt innehåll*
- *Välmående och miljö*
- *Problemlösning*

Under verksamhetsåret 2026-2027 fortsätter arbetet implementera lärstigen.

Idag används digitala verktyg för att dokumentera, reflektera och söka information tillsammans med barnen. Polyglutt används som ett digitalt bibliotek, vilket bidrar till ett utökat utbud av litteratur och språk.

Ur play, Skolplus, Widgit Online, Bornholm och andra pedagogiska tjänster används som ett komplement i arbetet med de fem lärområdena.

Programmering med hjälp av Bee-Bot, digitalt förstoringsglas.

9. Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för

återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

9.1 Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov, men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

Arbetet för att skapa ömsesidiga och trygga relationer:

-Verksamhet har en tydlig och begriplig struktur där varje barn ska få känna sig sedda och hörda. Barnen uppmuntras till att pröva själva för att känna sig kompetenta och självständiga.

-Genom att sätta ord på det vi gör stärks språkutveckling och vardagen blir begriplig för barnet.

-Som personal ska vi vara närvarande och vägvisande.

-Vi uppmuntrar till gemenskap genom lek och aktiviteter i mindre grupper.

-Vid inskolning av nya barn jobbar vi för att barnet ska få en trygg anknytning.

-Gemensamt för daghemmet finns trivselregler och en barnhälsoplan (för hela kommunen).

9.2 Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

Arbetet med maten som en hälsofrämjande faktor:

Måltiderna är för oss en social och pedagogisk situation där barnen får lära sig gott bordsskick. De får öva sig att vänta på sin tur, be om mat och skicka vidare. Öka barnens självständighet, dukning/avdukning, ta mat själv osv. I samtalet kring matbordet finns förutom diskussioner kring maten (smak och ursprung) och vikten av att minska matsvinn även rikliga tillfällen att öva matematiska och språkliga begrepp.

9.3 Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnsomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagens planeras för balans mellan aktivitet och vila. Vilan i barnomsorgens verksamhet behöver därför utgå från det enskilda barnets behov, som kan komma att variera. Under vilan behöver särskilt beaktas barnets integritet och personalens lyhördhet inför barnets signaler och behov är viktigt.

Alla barn har rätt till en lugn stund för återhämtning. Vilan utformas på olika sätt utifrån barns behov eller ålder. Under dagen finns det platser dit barnen kan gå för återhämtning eller lugnare aktiviteter, exempelvis en myshörna.

10. Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen

För att planera en kvalitativ barnomsorg och för att stöda barnets utveckling och lärande är det viktigt att det råder balans mellan social, emotionell, fysisk och kognitiv utveckling. Därför är det viktigt att i planeringen av verksamheten beakta och känna till betydelsen av lek, kontakt med naturen, musik, konst och fysisk aktivitet. Det är också centralt att man i verksamheten främjar barnets deltagande, initiativ, och självständighet, att problemlösning och kreativitet får ta plats och att uppmuntra sådant lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete. 9Utifrån detta ska lärarna i barnomsorg tillsammans med barnet planera och genomföra en mångsidig och helhetsskapande pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i fem lärområden.

Dessa fem lärområden är likvärdiga och barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser inom de olika lärområdena. Personalen ska se till att den pedagogiska verksamheten, som planeras av lärare i barnomsorg, men förverkligas av hela arbetslaget tillsammans, främjar utvecklingen och lärandet hos barn i olika åldrar.

Lärområden inom barnomsorgen:

- Språk och kommunikation
- Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer
- Mångfald, gemenskap och samhälle
- Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande
- Kropp, hälsa och utveckling

Det är viktigt att alla barn har möjlighet att lära sig och få arbeta i egen takt och utveckla sina färdigheter i mångsidiga lärmiljöer i växelverkan med andra barn, läraren och den övriga personalen. Syftet med lärområdena är att erbjuda barnet nya och inspirerande lärandeupplevelser och möjligheter att arbeta med uppgifter som innehåller lämpliga utmaningar i lärandet. Barnets olika behov av stöd ska beaktas i verksamheten och barnet ska ges tillräckligt stöd genast när behov uppstår.

Arbetet med att utveckla olika förmågor, intressen och färdigheter kopplat till de 5 lärområdena och lärandet hos barn i olika åldrar.

1. *Språk och kommunikation: Materialet före bornholmsmodellen, läsning i olika former och med olika material. Tecken som stöd. Språkutvecklande lekar. Vi använder oss av digitala verktyg.*
2. *Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer: skapande aktiviteter med varierat material, sånger och musik, gestaltning, teaterbesök och trafikkkunskap.*
3. *Mångfald, gemenskap och samhälle: Representation av mångfald i böcker, studiebesök, biblioteksbesök, traditionsfirande.*
4. *Matematiskt tänkande, hållbarhet och utforskande: Vi lyfter det matematiska tänkandet i den dagliga verksamheten samt utforskar matematik i samlingar med olika tema. Odling, återvinning. Kontinuerliga besök i naturen.*
5. *Kropp, hälsa och utveckling: Barnen erbjuds fysisk aktivitet dagligen. Daghemmet har en allsidig varierad kost. Material och miljö som utmanar och inspirerar till fin- och grovmotorik. Planerad och styrd rörelsestund som stimulerar till kroppsuppfattning och koordination. Promenader och utforskande av närområdet. Det finns utrymme för vila och återhämtning i verksamheten.*

11 Förundervisningen

Syftet med förundervisningen är att förbereda barnet för livet och fortsatt lärande och utbildning. Förundervisningen kan bedrivas ihop med övrig barnomsorgsverksamhet och /eller separat för de barn som ingår i förundervisningen. Under förundervisningsåret arbetar man utifrån samma lärområden som berör hela barnomsorgen, men med förstärkt fokus på skolförberedande centralt innehåll. Även om arbetssätt, med konkret och visuellt material och genom ett gemensamt utforskande.

Vi arbetar aktivt med att stöda barnen i deras lärande och utveckling med huvudfokus på social kompetens, språkutveckling, självständighet och styrkor. Både genom fria leken och planerad verksamhet. Vårt mål är att skapa en verksamhet som väcker nyfikenhet och lust att lära, en miljö där barnen är delaktiga, samt förbereda barnen inför skolstart.

- *Språkliga medvetenheten stärks genom strukturerat och kontinuerligt arbete med Bornholmsmodellen.*
- *Barnens matematiska utveckling stöds genom att upptäcka och utforska fenomen i natur och miljö, genom att räkna, jämföra och konstruera med lekmaterial, genom problemlösning och begreppsinlärning i vardagssituationer.*
- *I skapande verksamhet får barnen använda sig av mångsidiga tekniker, redskap och material.*
- *Motorisk medveten träning och rörelselek inom och utomhus tränar barnets koordination, balans och koncentration.*
- *Gemensamma förundervisningsträffar för daghemmen i Söderby påbörjar hösten 2026.*

Förundervisningsmaterial:

1. *Bornholmsmodellen*
2. *Språklust 2; språkövningar + ABC-klubben lyckostjärnan*
3. *Skolplus*
4. *Förberedande matematik; Karlavagnen, matematik för förskolan*

Specialpedagogisk kartläggning:

Kartläggningen kring barnets lärande och utveckling inför skolstart är delad i flera etapper och består av både enskilda- och gruppuppgifter, samt observationer och diskussioner. Specialläraren i barnomsorg ansvarar för genomförandet av kartläggningen, men den utförs alltid i samarbete med lärare i barnomsorg. Kartläggningens olika delar ligger till grund för den fortsatta planeringen av verksamheten, både på grupp- och individnivå. Fokus ligger på vad som skett i utveckling och lärande *mellan* dessa tillfällen, inte på prestationen i sig själv vid det specifika tillfället. Varje delmoment efterföljs av genomgång av materialet tillsammans med lärare och speciallärare i barnomsorg.

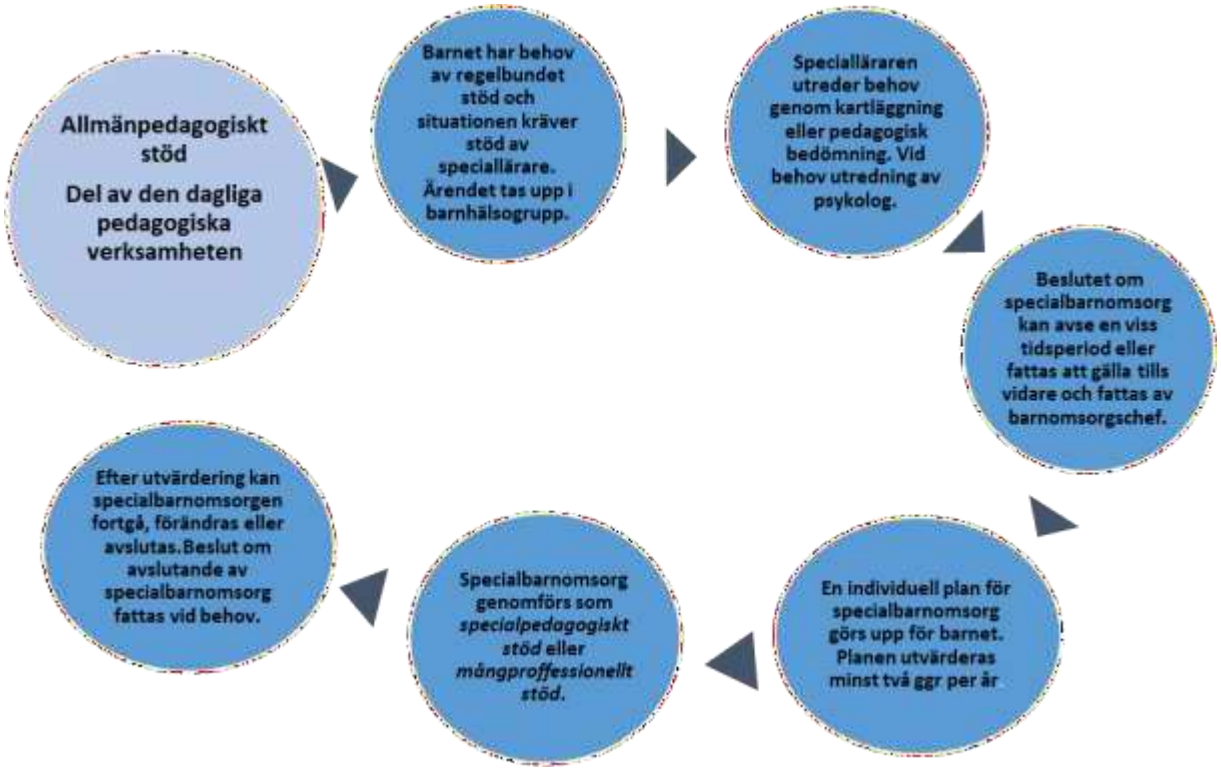
På vårterminen året innan barnet börjar i förundervisning gör specialläraren en första observation med fokus på att förstå språk, lyssna till instruktioner, tolka bildinformation, samt koncentration, fokus och uthållighet (*Begreppsförståelse*). Denna del görs i smågrupper om ca 3–5 barn per grupp. I början av höstterminen under året för förundervisning gör specialläraren delmoment 2 (*KTI, Kontrollerad Tecknings Iakttagelse*) tillsammans med barnen. Här ligger fokus på att kartlägga barnets begreppsuppfattning, finmotorik, kroppsuppfattning, föreställningsförmåga, rumsuppfattning, antalsuppfattning, förmåga att ta emot instruktioner, att utföra uppgifter i grupp, samt arbetsminne. Momentet utförs i grupper om ca 5 –8 barn per grupp. Vid behov kan ytterligare kartläggningar kring språkliga, matematiska, motoriska och sociala förmågor kartläggas. Samma moment som tidigare upprepas där det finns behov av uppföljning även under vårterminen innan skolstart. All kartläggning görs som ett komplement till det som redan dokumenterats i barnets lärlogg.

12 Stöd för utveckling och lärande

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Barnomsorgen ska bereda gynnsamma förutsättningar för barnets allsidiga utveckling genom att på olika sätt arbeta förebyggande och genom att erbjuda olika stödåtgärder. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att tidigt identifiera hinder för utveckling och lärande och att sätta in stödfunktioner i förebyggande syfte. Genom tidigt och rätt riktat stöd kan man främja barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Barnets behov av stöd, förverkligande av stöd och utvärdering av stöd sker i samråd med barnet och barnets vårdnadshavare.

För att kunna upptäcka stödbehovet ska barnets möjlighet till utveckling och lärande utvärderas kontinuerligt i den dagliga verksamheten. Barnets möjligheter till utveckling och lärande följs upp i samarbete med barnet och vårdnadshavarna och dokumenteras i loggen för barnets utveckling och lärandeprocess vid loggens uppföljning. Uppmärksamhet fästs vid att i ett tidigt skede känna igen möjliga hinder eller svårigheter för barnets växande och lärande. Det stöd som barnet får ska vara flexibelt, långsiktigt planerat och ska ändra enligt barnets behov. För att trygga barnets utveckling och lärande är det viktigt att stödet ges i rätt tid och på rätt nivå så länge som barnet har behov av stödet.

I bilden beskrivs arbetsgången för stör för barnets utveckling och lärande:

12.1 Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av den dagliga pedagogiska verksamheten och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Allmänpedagogiskt stöd innebär att alla barn ska få ett individanpassat bemötande inom ramen för det allmänpedagogiska arbetet. I verksamheten innebär detta exempelvis att:

- utgå från barnets intressen behov och styrkor
- beakta barns olika sätt att lära sig
- arbetssätten varierar
- smågruppers sammansättning varierar vid behov
- den pedagogiska miljön är ändamålsenlig
- verksamheten åskådliggörs med bilder
- samspelet mellan barn och vuxna är fungerande och att de dagliga rutinerna stödjer barnet.
- barnet får kortvarigt tillfälligt stöd av kurator

Arbetsgången, ansvarsfördelningen och kontakten med hemmet gällande det allmänpedagogiska stödet:

Pedagoger eller vårdnadshavare uppmärksammar barn i behov av utökat stöd. Vårdnadshavaren informeras. Pedagogerna för ärendet till daghemmets barnhälsogrupp. Vid behov kontaktar personalen specialläraren för konsultation och handledning. Utbildningschefen fattar beslut om specialbarnomsorg på basen av speciallärarens utredning av behovet. Specialläraren skriver en individuell plan (plan för stöd av utveckling och lärande) för det utökade stödet där bakgrund, behov, mål och metoder tydliggörs.

12.2 Specialbarnomsorg

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det som specialpedagogiskt stöd eller mångprofessionellt stöd.

För varje barn inom barnomsorgen som beviljats specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd ska de särskilda stödinsatserna utformas och sammanfattas i en individuell plan för stöd för utveckling och lärande, SUL.

.

Specialpedagogiskt stöd kan innebära att:

- speciallärare inom barnomsorg träffar barnet för systematisk handledning och träning
- speciallärare inom barnomsorg handleder personal och vårdnadshavare
- bildkommunikation på individnivå, individuell bildstruktur
- stödtecken används
- personaltäthet ökas
- assistent/resursperson kan bistå barnet

Mångprofessionellt stöd kan innebära att

- Barnet får stöd av talterapeut, ergoterapeut eller fysioterapeut
- Barnet får kontinuerligt, planerat stöd av psykolog och/eller kuratorstjänster

Specialläraren i barnomsorg ansvarar för den specialpedagogiska verksamheten vid alla enheter inom barnomsorgen i Lemland och Lumparland.

Specialläraren gör gruppobservationer, enskilda observationer, kartläggningar och utredningar inför beslut om specialpedagogiskt stöd och genom att vid behov delta i samundervisning med lärarna i barnomsorg. Specialläraren är med i varje daghems barnhälsogrupp och ansvarar där för de frågor som rör specialpedagogik.

Verksamheten på enheterna riktas i första hand till den pedagogiska personalen genom handledning och rådgivning gällande specialpedagogiska frågor. I fråga om enskilda träningsstunder för specifika barn gör specialläraren kartläggningar över behovet, samt planerar träningen och handleder lärarna i hur träningen ska skötas.

För barn som omfattas av specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd fungerar specialläraren som ”spindeln i nätet” och är bl.a. den som sammankallar till nätverksmöten och annat samarbete mellan de berörda kring barnet.

Alla barn som beviljats specialbarnomsorg har en individuell plan (Plan för stöd för utveckling och lärande/SUL) gällande hur verksamheten i barnomsorgen ska ordnas utifrån de individuella behoven. Specialläraren utformar och uppdaterar dessa planer i samarbete med andra berörda.

Arbetsgången kring specialpedagogiskt stöd:

1. Personal vid daghemmet, vårdnadshavare eller barnet själv uppmärksammar behov av utökat stöd och ber daghemsföreståndaren ta upp ärendet i barnhälsogruppen. Vårdnadshavarna informeras om ärendet.
2. Barnhälsogruppen diskuterar saken och fyller i kartläggningsblanketten som underlag till speciallärarens utredning av behovet.
3. Specialläraren i barnomsorg utreder behovet av utökat stöd genom observationer i grupp, diskussioner med personal, vårdnadshavare och barn, samt vid behov träffar barnet enskilt.

   Barnomsorgsledare fattar beslut om specialbarnomsorg på basen av speciallärarens utredning av behovet.
4. Specialläraren i barnomsorg skriver en individuell plan (Plan för stöd för utveckling och lärande) för det utökade stödet där bakgrund, behov, mål och metoder tydliggörs.
5. Den individuella planen utvärderas två gånger per år tillsammans med barnhälsogruppen, vårdnadshavare och barnet.

13 Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang. Barnets utveckling och lärandeprocesser ska sedan med hjälp av materialet i lärloggen följas upp minst en gång per år i samband med ett utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavare.

Samarbetet med vårdnadshavare förutsätter också vårdnadshavares engagemang genom exempelvis att ta del av information från barnomsorgsenheten, delta i möten och i sin tur delge personalen viktig information, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

Rutiner för att främja ett gott samarbete med vårdnadshavarna:

Vi bemöter vårdnadshavare varje dag, den dagliga kontakten är viktig. Vi uppmuntrar till öppen dialog och lyssnar aktivt till vårdnadshavarnas synpunkter och frågor. Vårdnadshavarna är viktiga samarbetspartner i barnets lärande, utveckling och välbefinnande.

Vi håller vårdnadshavarmöten i början av varje läsår för att informera om daghemmets verksamhet. Vi skickar månadsbrev där vi informerar om den löpande verksamheten. Vi inbjuder till trivselträffar. Kontakten till vårdnadshavarna sker i huvudsak genom Wilma. Vi erbjuder utvecklingssamtal på regelbunden basis minst en gång per år eller enligt önskemål.

14 Rutiner för övergångar inom barnomsorgen

Övergången från hemmet, från den tidigare barnomsorgen till förundervisningen och övergångar under dagen är viktiga för att skapa trygghet för barnet. En smidig övergång främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. I lärloggen för utveckling och lärande kan övergångarna dokumenteras, diskuteras och utvärderas och i kommunens plan för övergång från barnomsorg till grundskola beskrivs hur denna övergång ordnas. (Se ÅLR 2023/2578)

Planering och arbete med övergångar inom barnomsorgen:

Då barnet börjar på daghemmet erbjuds en veckas lång avgiftsfri inskolning med fokus på att skapa trygg anknytning till en personal och omgivningen. Introduktionen kan se olika ut beroende på det enskilda barnets behov och förutsättningar.

De äldsta barnen på småbarnsavdelningen hälsar på de äldre barnens avdelning i slutet av vårterminen. Vid avdelningsbyte har personalen överföringssamtal med den nya personalen. Förundervisningsbarnen gör skolbesök i slutet av vårterminen.

För att underlätta vid övergångar mellan aktiviteter/rutiner under dagen används dagsschema i form av bildstöd. Bildstödet används också inför nya och tillfälliga aktiviteter (tex, teaterbesök och utflykter).

Daghemmen och skolan har ett nära samarbete. Daghemsbarnen vänjer sig tidigt vid grundskolans lokaler i och med besök i gympasalen och bibliotek. Förundervisningsbarnen träffar skolkurator och gör skolbesök i slutet av vårterminen.

15 Arbetet med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetssätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

Verksamheten planeras och följs upp på personalmöten och planeringsdagar. Då diskuterar och reflekterar vi kring hur vi lyckats förverkliga värdegrundsarbetet in vardagen och om vi arbetar i enlighet med vår målsättning. Vi diskuterar även hur barngruppen fungerar och om det finns behov av ändrade rutiner och vanor. Vid vårdnadshavarsamtal och möten ges vårdnadshavarna möjlighet att utvärdera verksamheten. Barnens utveckling och lärande följs upp i lärloggen Lärarna ansvarar för att lärloggen fylls i på systematiskt sätt med fokus på barnets styrkor samt utmaningar. Barnintervjuer görs i början av varje termin, där frågor kring barnens trivsel, lärande och möjlighet att påverka ingår. Vid barnrådsmötena planerar vi och följer aven upp gruppens tankar och upplevelser kring verksamheten. Utvärdering av barnhälsoarbetet sker regelbundet och genom en sammanfattning och slutvärdering i början i juni månad.

16 Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999. Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar **(ÅLR 2021/3409)** gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av

barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.

Om religiösa evenemang ordnas beskrivs här hur man ordnar verksamheten, i enlighet med anvisning (ÅLR 2021/3409) då verksamheten innehåller religiösa evenemang.

Inga religiösa evenemang eller aktiviteter organiseras.